

vetemedtek. Ilyen és ehhez hasonló, tanulságos adat közléséért hálásak vagyunk a szerzőnek és nem róhatjuk fel neki, hogy a ligások érveivel nem szegezi szembe a kiváló chartista ideológiát, O'Brien ellenérveit.

McCord illúziókat romboló, leleplező írása után tarthatatlan a szabadkereskedelmért folyó küzdelem elavult, XIX. századi, liberális felfogása s interpretálása.

H. HARASZTI ÉVA

HELMUT GOETZ:

**DIE FINALRELATION DES VENEZIANISCHEN GESANDTEN
MICHELE SURIANO VON 1555**

(Sonderdruck aus »Quellen und Forschungen aus italienischen Archiven und Bibliotheken«,
Band 41. Tübingen. 1961. 235—322. 1.)

MICHELE SURIANO VELENCEI KÖVET ZÁRÓJELENTÉSE 1555-BŐL

Michele Suriano, 1552 júniusától 1555 elejéig Velence bécsi követe, széleskörű ismeretekkel rendelkező, élesszemű megfigyelő volt, jelentéseiben a császári udvar és a Habsburg főség alatti országok gazdasági, társadalmi és politikai kérdéseinek a lényegére világított rá. A Helmut Goetz által teljes szövegében kiadott zárójelentése átfogó jellemzést ad I. Ferdinánd kormányzatáról és részletesen ismerteti az egyes országok, köztük Magyarország, helyzetét, problémáit. Szól az ország természeti kincseiről, kereskedelméről, ezzel kapcsolatban a magyar érdekekkel ellentétes bécsi politikáról, a magyar—török problémáról, az idegen zsoldosbádak okozta károkról, a magyarok és a császár közti ellentétekről. Elismerő szavakkal jellemzi a magyar katonaság hősiességét és kitartását, de rámutat zabolátlanságára is. Megdöbbentő sorokat találunk ugyanakkor a magyarországi parasztság elnyomatásáról, keserves sorsáról és elkeseredettségéről. A jelentés — amelyet eddig csak Óváry Lipót rövid regesztájából ismertünk (A M. Tud. Akadémia Történelmi Bizottságának oklevél-másolatai. II. füzet. Bpest, 1894. 673. sz. 144—147. l.), s amely most első ízben vált eredeti szövegében hozzáférhetővé — elsőrendű forrása az 1550-es évek Magyarországnak. Goetz magyar vonatkozásban is teljes tájékozottságot tükröző jegyzetelése és Suriano életét ismertető, valamint a jelentés archeográfiai és történeti jellemzését nyújtó bevezetése mintaszerű alapossgággal készült.

BENDA KÁLMÁN

KARL-HEINZ JÜGELT:

HUNGARICA-AUSWAHL-KATALOG DER UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK JENA
(Weimar, 1961. 341 l. [Claves Jenenses. Veröffentlichungen der Universitätsbibliothek Jena, 10.]

A JÉNAI EGYETEMI KÖNYVTÁR HUNGARICA-KATALÓGUSA

A jénai egyetemi könyvtár gazdag magyar vonatkozású könyvanyagára Bucsay Mihály már 1941-ben felhívta a figyelmet. A XVI—XVII. századi Hungarica-anyag jelentős része Ch. G. Buder XVIII. századi német jog- és történettudós gyűjteményével került a könyvtárba. K. H. Jügelt, a berlini állami könyvtár osztályvezetője kiadványában 470 (ebből 386 1711 előtti) magyar vonatkozású kiadvány könyvészeti adatait teszi közzé, mintaszerű kiadásban, pontos irodalmi utalásokkal. A közzétett kiadványokból száznál több eddig ismeretlen volt a könyvészeti irodalomban. A kiadvány második részében az 1857-ben alakult Jénai Magyar Kör Könyvtárának jegyzékét teszi közzé. Ebből a katalógusból következtethetünk a félévszázadon át virágzó külföldi egyetemi diákkör tagjainak érdeklődésére.

Jügelt bevezetése hasznos szempontokat ad az 1711 előtti, főleg német nyelvű Hungarica kiadványok történelmi forrásértékének megítéléséhez, másrészt pedig elmondja a Jénai Magyar Kör mindaddig alig ismert történetét. A kötet használhatóságát növelik a kitűnő és minden részletre kiterjedő mutatók. A nyomdatechnikailag is nagyon szép kiadvány a magyar történészek hasznos kézikönyve lesz a jövőben.

BENDA KÁLMÁN